

Pólik József

Fejsze az ajtóban

Lajos bácsi a kitépett, dróton fityegő csengő előtt áll. Most érkezett kerékpáron, bal kezével izzadt homlokát törölgeti. Az emeletes, kocka alakú házban, a kerítés mögött, semmi mozgás. A gyomos udvaron tyúkok kapirgálnak. Repedezett betonjárda fut a tornácig, két oldalán kardvirágok nyílnak. Lajos bácsi a kerítésnek támasztja a kerékpárt, óvatosan rálép, átküzdi magát a rombuszalakú tüskék fölött. Nagyot nyög, amikor lehuppan a vízaknára. Tapogatja a derekát, mintha valami megreccsent volna. Aztán iparkodik az ajtó felé. A tornácig nyúló lépcsősor előtt megtorpan. Méregeti a csimbókos szőrű kutyát az orgonabokor alatt, amely behúzott farkkal lapul az árnyékban. Feltrappol a lépcsőn, megáll az ajtó előtt. Liheg. A mellkasára szorítja a kezét, amikor megérzi a lüktetést. Az ajtón vágások, karmolások, kiszállásodott repedések látszanak.

– Ki az? – kérdezi Ágota, amikor meghallja a kopogtatást a konyhában ülve.

– Én vagyok – mondja Lajos bácsi.

Ágota feláll, az ajtóhoz fut.

– Maga az, Lajos bácsi? Alig ismerem meg a hangját.

Lajos bácsi fogja a kilincset.

– Én vagyok, lányom, én vagyok. Be vagyok rekedve.

– Istenem, de jó, hogy itt van! – kiáltja Ágota, és szinte feltépi az ajtót. Megöleli Lajos bácsit. – Betegnek tetszik lenni?

– Kapar a torkom. Kérni szeretnék tőled néhány szopogatós tablettát. Tudod, ami...

– Csak köptetőm van.

– Az is jó lesz.

Lajos bácsi belép a megvetemedett ajtón, körülnéz a szépen berendezett, virágillatú előszobában. Aztán Ágotára pillant. A fiatal nő máskor pirosposzsgás arca most falfehér, hosszú haja ziláltan terül szét vállán. Ruházata szedett-vedett. Pedig szeret öltözködni, csinos lenni. Olyan nő, aki ad magára. Otthon is.

– Mi történt, lányom? – morogja Lajos bácsi, és érzi, hogy megint szúr a mellkasa.

Ágota nem hallja a kérdést. Kidugja a fejét az ajtón és a keskeny, kőzúzalékkal felszórt utcát fürkészi. Aztán bezárja, majd bereteszeli az ajtót.

– Nem látott valakit az utcán?

– Kit?

– Akárkit.

– Nem – mondja Lajos bácsi. Majd vidáman a homlokára csap. – A fenét nem! A közért előtt összefutottam két kölyökkel. Azok a pernahajderek épp zsineget fűztek egy macska nyakára. Kerékpár után akarták kötni. Hogy utálok az ilyesmit! Hát ember az ilyen? Pedig még csak gyerek. Még az orrát se tudja szinte egyedül kifújni. És mégis... No, én elzavartam őket. A macskát meg elengedtem. Látod a kezem? Megkarmolt, amikor lehúztam a nyakáról azt a zsineget.

– Egy férfit nem látott? – kérdezi Ágota.

– Milyen férfit?

– Kopasz, nagydarab.

– Nem – mondja Lajos bácsi. – Olyat nem láttam.

Ágota felsóhajt, elmosolyodik. De olyan fáradtan, mint aki napok óta nem hunyta le a szemét.

– Az jó – mondja –, az nagyon jó.

*

A konyhában ülnek. Lajos bácsi pogácsát rágcsál, Ágota késeket élez. A szája időnként megrándul. Mintha magában beszélne.

– A rézangyalát – mondja zavartan Lajos bácsi. – Nem is tudtam, hogy ilyen sok késetek van.

Ágota bólint.

– Szeretem a késeket, apuka. Látja ezt? Ez a kedvencem. Még anyámtól kaptam. Ez a kés rengeteg csirke nyakával találkozott.

Lajos bácsi mosolyog.

– Azért ez ritkaság. Hogy egy olyan lány, mint te, még el tudja vágni egy csirke nyakát.

– Nem nagy kunaszt.

– De bizony az! Én nem lennék rá képes. Pedig szeretem a húslevest. Tudod, kislányom, ez olyan női dolog. Az a jó, ha asszony csinálja. Azok jobb hóhérok. Erzsike, a feleségem például nem is kést, hanem fejszét használ. Van egy fatuskóm a fészker előtt. No az már olyan piros, mint az érett alma.

Ágota lecsapja a kést az asztalra. Zihálva a hajába túr, feláll, a tálalóhoz lép. Kirántja a szélső fiókot.

– Valami rosszat mondtam? – csodálkozik Lajos bácsi.

Ágota tekintete feldúlt. Barna üveget szorongat vékony, csontos kezében.

– Itt van a köptető, apuka.

Lajos bácsi feltápászkodik, Ágota elé lép, becsúsztatja az üveget a zsebébe.

– Az lesz a legjobb, ha én most elmegyek.

És indul az ajtó felé.

De mielőtt a kilincsre tehetné a kezét, ott terem Ágota, s az ajtónak dönti a hátát.

– Nem tudna még egy kicsit maradni? Csak amíg Jóska hazajön. Úgy számolom, hogy egy óra múlva itthon lesz.

– Jó, de akkor áruul el, mi történt az ajtóval. Miért néz ki így?

– Majd Jóska elmeséli – mondja Ágota, és durcásan megrántja a vállát.

Lajos bácsit elönti a méreg.

– Mit művelt már megint a fiam?
– Hogy mit? A fia egy kretén! – kiáltja Ágota, és sírva fut vissza a konyhába, vissza a késeihez.

*

Kopog a zápor a tetőn. Ágota kisírt szemmel ül a megélezett kések előtt, kócos haja az arcába lóg. Lajos bácsi az órát nézi a falon, Ágota háta mögött.

– Jöhetne már – mondja Ágota. – Azt mondta, négyre itthon lesz.
– Dolgozik? – kérdezi Lajos bácsi.
– Igen – bólint Ágota.
– És hol?
– Nem tudom, apuka. Hol itt, hol ott. Most valahol a Homokkertben. Sok a munka arrafelé. Kút kell ott mindenkinek. Nagy lesz idén a szárazság.
– Nekem is kellene egy kút.
– Magának?
– Szeretnék dinnyét ültetni. Meg uborkát. Az rengeteg vizet megiszik.
– Mondta már Jósának?
– Mondtam.
– Hát akkor majd megcsinálja.
– A francot csinálja! Folyton szabadkozik. Pedig nem olyan nagy tudomány az. Ágota ingatja a fejét.
– Abban csak ne legyen olyan biztos. Kell ahhoz gógyi. Meg szerencse is. Leginkább szerencse. Anélkül egy kútfúrómester elveszett ember. Épp ez a baj.
– Mi?

– Hogy Jósának nincs szerencséje. Érti a szakmát, jól megtanulta, szorgalmas is, de szerencséje nincs. Már az is előfordult, hogy beleejtette a fúrószálat a lyukba. Mindig történik vele valami. Néha talál vizet, néha nem. Általában nem. Nincs hozzá ösztöne. Bezzeg a haverjának, annak a sántának, van. Tudja, a Pistának. Azt még Afrikába is hívták. Tudom én, apuka, mi hibádzik itt. Jóska nem hisz istenben. Ateista. Elhitte azt a sok maszlagot, amit a pártiskolában tanítottak neki. Pedig végül nem is lépett be a pártba. Hányszor könyörögtem neki, hogy jöjjön el velem a templomba. Mintha a falnak beszélnék. Azért olyan szerencsétlen, mert nem hallgat rám. A haverjai meg csak röhögnek rajta a háta mögött. Mózesnek csúfolják.

– Micsoda?
– Igen, apuka, jól hallotta. Azt mondják, hogy olyan, mint Mózes. Csak mellette szomjan halna mindenki.

Lajos bácsi arca elvörösödik. Kihúzza magát, mint egy katona.
– Tehát egy megrendelő volt – mondja tárgyilagosan. – Idejött és balhézott.
– Igen, apuka, ez történt. Tegnap este mesét olvastam, mint mindig, a gyerekeknek. Egyszer csak hallom, hogy valaki kiabál. Lementem a lépcsőn. A két gyerek is kiugrott az ágyból. Jóska az ajtó előtt állt az előszobában, és egy férfival tárgyalt a szellőzőnyíláson keresztül. Nagydarab, kopasz ember volt. Be akart jönni a házba. Mindenáron. De Jóska nem nyitott ajtót. Ez nagyon feldühítette azt az embert... Ordítani kezdett, hogy vele ezt nem lehet megtenni, hogy őt

még senki nem csapta be így. Szólni akartam, hogy zárja be a szellőzőnyílást, de akkor már Jóska is üvöltött. Azt kiabálta: nem tartozom neked semmivel, én elvégeztem a munkát, ha nem takarodsz el innen, te rohadék, kimegyek, és keresztben lenyellek. A férfi visszaüvöltött: túl nagy falat vagyok ahhoz, te féreg! Tudod mit? Ha nem engedsz be, letolom a gatyámat, a küszöbödre szarok, aztán kipofozlak a házból, és belenyomom az arcodat. Ha nem adod vissza a pénze-
met, esküszöm, megteszem! Nem értettem, miért van ennyire feldúlva, de azt láttam, hogy fejsze van a kezében, s ettől megrémültem. Azt kiabálta: betöröm ezt a kurva ajtót, ha nem adod vissza a pénze-
met. Esküszöm, betöröm! Megállás nélkül a pénzt követelte. Odafutottam Jóskához, hogy elrángassam az ajtótól, de ő csak mondta a magáét. Piros volt az arca, mint a cékla. Aztán rám nézett, és így szólt: menj be Ágota a hálószobába, vidd a gyerekeket is. Ez az állat bármire képes. Igen, üvöltött a férfi, képes vagyok bármire! Ronggyá baszom a feleségedet, ha nem adod vissza a pénze-
met, a korcsaidnak pedig elvágom a torkát! Jaj, apuka, majdnem összepisiltem magam a félelemtől. Ott álltam Jóska háta mögött, és nem tudtam, mit tegyek. Aztán a gyerekekre néztem. Ott álltak a lépcsőn és sírtak. Odaszaladtam hozzájuk. Ne féljete-
k, mondtam, a bácsi csak viccel, nem gondolja komolyan. Erre az a szemétláda felnevetett: komolyan gondolom, te némb-
er, majd megtudod, milyen komolyan! Ez már sok volt. Felrohantam a gyerekekkel a hálószobába és az ajtó elé toltam a franciaágyat. Meg a komódot. Aztán bebújtam a két gyerekkel a szekrénybe. És akkor hirtelen iszonyú csat-
tanást hallottam. Aztán még egyet és még egyet. A férfi volt. Verte a fejszé-
vel az ajtót. Mint egy megszállott, úgy püfölte. Közben pedig üvöltött: felaprítalak benneteket! Felaprítalak, mint a tüzelőt! Teljesen kiborultam. Meg se tudtam mukkanni a félelemtől.

– És aztán mi történt?

– Nem tudom, apuka. Egy perc múlva minden elcsendesedett. Amikor kinyitottam a szekrényajtót, Jóska már a szőnyegen ült. Ült a sötétben és hallgatott. Láttam, hogy nagyon maga alatt van.

Lajos bácsi szája remeg a felháborodástól.

– Hívtátok a rendőrséget?

– Nem.

– Miért nem?

– Nem lehet, apuka. Az a rohadék a rendőrfőnök sógora.

Lajos bácsi a mellkasára szorítja a kezét: talán most kellene összeesni, gondolja, talán most.

– Ezt ki mondta, lányom?

– Jóska.

– A fiam megőrült – motyogja Lajos bácsi. – Az ilyen alakokkal nem szabad ujjat húzni. Hát nem tudja az a kölyök, hol élünk?

– Jóskát nem érdekli a politika.

– Nem? De hát itt minden politika, lányom. Még az is, amikor a budiban szarok, és kitörlöm az újsággal a seggemet.

*

Ágota keresztbe font karral áll az ablak előtt. Az üres utcát nézi. A szemközti ház kerítésén és homlokzatán levelek árnyékai remegnek.

– A gyerekek?– kérdezi Lajos bácsi.

Ágota megfordul, a kanapén ülő Lajos bácsira néz.

– A barátnőmnél vannak.

– Julikánál?

– Igen.

– Mikor akarsz értük menni?

– Jóskával akartam.

– Mindjárt besötétedik. Majd én elkísérlek.

Ágotának csillog a szeme.

– Félek, apuka. Én nem tudom megvédeni őket. Egyedül...

– Menjünk – mondja Lajos bácsi.

Ágota cipőt húz, megigazgatja a haját a tükörben. Aztán leroskad a tükör mellett álló székre, s a tenyerébe temeti az arcát.

– Hogy volt képes megfenyegetni a gyerekeket? Hát ők fúrták azt a kutat?

Lajos bácsi hallgat.

Ágota felnéz.

– Tudja, mit csinált a két gyerek éjszaka? Bepisilt. Mindkettő. Pedig már iskolások. Azt hittem, megbolondulok.

– Ágota – motyogja Lajos bácsi. – Az lenne a legjobb, ha... – Megbicsaklik a hangja, elhallgat.

Ágota mosolyog.

– Tudja, mit mondott ma reggel Lacika? Hogy a felnőttek gonoszak. Hogy mi is biztosan gonoszak vagyunk titokban.

– Nézd, kislányom. Ez bu...

Nem fejezi be a mondatot. Gombócot érez a torkában. Utoljára akkor érzett ilyesmit, amikor a bátyját letartóztatták az ötvenes években. Nehéz idők voltak. Akkor mindenki félt, még azok is, akik másokat ijesztgettek. És most? Istenem, gondolja Lajos bácsi. A fiam megőrült. Nem érti, hogy vissza kell adni a pénzt. Vagy megfúrni rendesen azt a kutat. Ha nincs víz, nincs pénz. Különben is... Hülyeség másokkal összeakaszkodni. Idegenekkel főleg. Az nem vezet sehova. Nem vezet máshoz, csak erőszakhoz. Hát megéri? Az a szakállas... igen, ő tudta a választ. Egyedül ő. És mire ment vele? Semmire. A végén még ecettel is megittatták!

*

A házak között – néhány utcával arrébb – cserebogarak röpködnek a levegőben. Lajos bácsi mereven lépked Ágota mellett, aki idegesen forgatja a fejét.

– Odanézz! – mondja meglepetten Lajos bácsi, az árokba mutatva.

A betongyűrű alatt ott lapul a megmentett macska. Nyalogatja magát.

– Menjünk – suttogja Ágota, és húzza magával az öreget.

Az utca végéhez érnek.

Ágota megáll, körülnéz. Aztán rémülten a háta mögé pillant, amikor koppánást hall.

– Egy kő – mondja hitetlenkedve, s a járdán fénylő kavicsra bámul, amit valaki feléjük dobott.

Lajos bácsi komótosan megfordul, hunyorog.

– Nem látok senkit – dünnyögi.

– Azt a fát nézze.

– Melyiket?

– A juhart.

Lajos bácsi nézi a lombos, zölden villogó juhart. Most már ő is látja: a két kölyök áll a fa mögött. A macskakízők.

– Kis szemetek – sziszegi Ágota.

– Hagyd őket – morogja Lajos bácsi. És már baktat is tovább, befordulva a sarkon.

*

Ütött-kopott autó fékez a kockaalakú ház előtt.

Két férfi ül benne.

Az egyik Jóska.

A másik magas, izmos, kopaszra nyírt alak. Vastag, szőrtelen, szoláriumbarna karján tetoválás kacskaringózik.

Nevetnek.

A nagydarab vidáman, felszabadultan. Ő ül a kormánynál.

Reggel még Jóska ült ott.

Ilyen az élet.

Jóska kiszáll, leveszi a szivattyút a csomagtartóról, a fúrószálakat és a sáros tömlőt is lepakolja.

A kopasz leengedi az ablakot.

Kezet ráznak.

Jóska áll, nézi a távolodó autót.

Az arca józan, elgyötört.

Kinyitja a kaput.

Bevonszolja a szivattyút a poros udvarra.

Ráül, cigarettára gyújt.

Lehunyt szemmel szívja a füstöt.